

Förslag till skyddsföreskrifter för Hjårsås, grundvattentäkt i Östra Göinge kommun

Huvudman för grundvattenanläggningen är Östra Göinge kommun och Länsstyrelsen Skåne Län är tillsynsmyndighet.

Nedan angivna föreskrifter gäller inom det skyddsområde som angivits på upprättad skyddsområdeskarta. Skyddsområdet är indelat i primär och sekundär zon. I övrigt skall iakttas vad som gäller enligt miljöbalken (SFS 1998:808) med tillhörande förordningar. Dessa förordningar gäller omedelbart.

UTKAST

Innehåll

Syfte	3
Zonindelning	3
Motivering	3
Definitioner i dessa skyddsföreskrifter	4
Skyddsföreskrifter	5
Ikraftträdande	9
Övergångsbestämmelser	9
Allmänna upplysningar	10

UTKAST

Syfte

Syftet med föreskrifterna är att avvärja eller minska risken för kvalitetsförsämringar i grundvatten på kort och på lång sikt genom att minska risken för såväl punktvis föroreningsrisker som diffusa utsläppskällor.

Därigenom skyddar vi vattentillgången för framtiden och kan bibehålla en god vattenkvalitet ur ett flergenerationsperspektiv.

Zonindelning

Avgränsning av **primär skyddszon** är gjord så att grundvattnets uppehållstid ska vara minst 100 dygn, sett från den primära zonen yttre gräns till vattentäktzonen. Skyddszonen syftar till att minimera riskerna för akut förorening och ska ge handlingsutrymme för att upptäcka och åtgärda eventuella föroreningar innan de når brunnområdet.

För avgränsning av **sekundär skyddszon** är uppehållstiden för grundvattnet minst ett år, sett från den sekundära skyddszonens yttre gräns till brunnområdet.

Zonindelningen bygger på utförda beräkningar samt geologi och topografi. Avgränsningen är också anpassad utifrån identifierbara gränser i terrängen, där så är möjligt, t.ex. följer zongränsen vägar och fastighetsgränser där det bedöms rimligt och relevant.

Där vägar utgör gränsen mellan den primära och den sekundära zonen ska vägområdet ingå i den primära zonen.

Där vägar utgör den yttre gränsen för den sekundära zonen ska vägområdet ingå i den sekundära zonen.

Motivering

Även om risknivån för vattentäkten under nuvarande förhållanden kan bedömas som förhållandevis låg, efter utförd riskbedömning, bedöms detta dock inte innebära att det inte föreligger ett skyddsbehov.

Råvattnet håller en god kvalitet och vattentäkten har en förhållandevis hög kapacitet d.v.s. förutsättningarna för grundvattenuttag är gynnsamma. Det finns ingen reservvattentäkt vilket innebär en sårbarhet om vattentäkten skulle påverkas i en omfattning som äventyrar möjligheterna att nyttja vattentäkten. Vidare finns planer på att även försörja Sibbhult med vatten från Hjårsås, vilket ökar vattentäktens värde.

Grundvattenförekomsten har därför sammantaget ett mycket stort värde som dricksvattenresurs och det bedöms vara av största vikt att skydda denna för att i möjligaste mån säkra den framtida tillgången på råvatten av god kvalitet.

Ett vattenskyddsområde med föreskrifter bedöms vara motiverat för att minimera risken för framtida påverkan på grundvattenresursen och därmed bibehålla grundvattenresursens goda kvalitet och möjliggöra ett långsiktigt nyttjande av vattentäkten.

Definitioner i dessa skyddsföreskrifter

Avfall avser varje ämne eller föremål som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med. (Miljöbalken 15 kap 1§)

Anmälan-Viss verksamhet som bedrivs inom vattenskyddsområdet regleras av skyddsområdets föreskrifter eller annan lag. Av föreskrifterna framgår om det krävs en anmälan till den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Dagvatten är enligt NFS 2016:6 nederbördsvatten, dvs. regn- och smältvatten, som inte tränger ner i marken utan avrinner på markytan.

Farligt avfall avser sådant avfall som är markerat med en asterisk (*) i bilaga 3 till Avfallsförordningen (2020:614).

Hantering avser tillverkning, bearbetning, behandling, omhändertagande, användning, förpackning, förvaring, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse, avledning och därmed jämförbara förfarande inklusive spridning (i huvudsak enligt Miljöbalken 14 kap 2§)

Kemiskt bekämpningsmedel avser en kemisk produkt som är avsedd att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, orsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom (Miljöbalken 14 kap 2§). Kombinationsgödsel som innehåller bekämpningsmedel betraktas som kemiskt bekämpningsmedel.

Kemisk produkt avser ämne och blandningar som uppfyller kriterierna för att klassificeras som farliga enligt CLP-förordningen.

Större schaktningsarbete avser här sänkning av markytan på utstakat område för större anläggningsarbeten än för grundläggning av enskild villa. Erforderligt schaktningsarbete i samband med ledningsarbete, vägunderhåll eller liknande omfattas ej av tillståndsplikt men ska utföras under iakttagande av den försiktighet som krävs för att grundvattnet inte ska påverkas.

Tillstånd-Viss verksamhet som bedrivs inom vattenskyddsområdet regleras av skyddsområdets föreskrifter eller annan lag. Av föreskrifterna framgår om det krävs tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor vilket innebär att man i förväg ansöker om tillstånd.

Yrkesmässig hantering avser hantering som i sin omfattning överskrider ett enskilt hushålls normala nyttjanden, till exempel även verksamheter inom idrottsplatser, gårdsplaner och parker.

Skyddsföreskrifter

§1

a) Petroleumprodukter och andra kemiska produkter

Hela skyddsområdet

All *hantering* av petroleumprodukter och andra kemiska produkter ska ske på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas. Förvaring ska ske i täta behållare. Förvaring utomhus ska vara skyddat från nederbörd.

Upplysning: I övrigt gäller Naturvårdsverkets föreskrifter (2017:5) rörande skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor.

b) Hantering av växtnäringsämnen samt djurhållning

Primär skyddszon

All yrkesmässig hantering av stallgödsel, handelsgödsel och ensilage samt nyetablering av yrkesmässig verksamhet med hantering av växtnäringsämnen kräver tillstånd av den kommunala tillsynsmyndigheten.

Sekundär skyddszon

All yrkesmässig hantering av stallgödsel, handelsgödsel och ensilage samt nyetablering av yrkesmässig verksamhet med hantering av växtnäringsämnen kräver anmälan till den kommunala tillsynsmyndigheten.

Anmälan ska avse en tidsperiod om minst ett år och högst fem år.

c) Skogsbruk

Primär skyddszon

Upplag, som varar mer än tre månader, av bark, flis, spån, massaved, kubb och timmer är förbjudet.

Föryngring av skog med kemiskt behandlat plantmaterial får inte ske.

Det är förbjudet att jord- och vattenslå kemiskt behandlat plantmaterial.

Bevattning av timmerupplag är förbjudet.

Sekundär skyddszon

Upplag som varar mer än ett år, av bark, flis, spån, massaved, kubb och timmer är förbjudna.

Det är förbjudet att jord- och vattenslå kemiskt behandlat plantmaterial.

Förvaring av virke för uppvärmning för husbehov är undantaget förbuds- respektive tillståndsplikt.

d) Bekämpningsmedel

Primär skyddszon

Hantering av kemiska bekämpningsmedel är förbjuden. Från förbudet undantas icke yrkesmässig hantering av kemiska bekämpningsmedel inomhus.

Hantering av bekämpningsmedel ska ske på sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas.

Förvaring av bekämpningsmedel ska ske i täta behållare, på tätt underlag av resistent material.

Sekundär skyddszon

Hantering av kemiska bekämpningsmedel kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor. Från tillståndspliken undantas icke yrkesmässig hantering av kemiska bekämpningsmedel inomhus.

Hantering av bekämpningsmedel ska ske på sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas.

Förvaring av bekämpningsmedel ska ske i täta behållare, på tätt underlag av resistent material.

e) Avledande av hushållspillvatten och dagvatten

Primär skyddszon

Nyetablering av avloppsanläggningar med anslutning till vattenklosett kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag gäller anslutning till kommunala avloppsnetet. Nyetablering av anläggningar för utsläpp och rening av vägdagvatten kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Sekundär skyddszon

Nyetablering av avloppsanläggningar kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

f) Hantering av avfall

Primär skyddszon

Upplag av avfall eller snö från trafikerade ytor från områden utanför skyddszonen är förbjuden.

Förvaring av avfall direkt på mark är förbjuden.

Hantering och förvaring av farligt avfall ska ske på sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas.

Sekundär skyddszon

Upplag av avfall eller snö från trafikerade ytor från områden utanför skyddszonen är förbjuden, med undantag för snö från vattenskyddsområdets primära zon.

Hantering och förvaring av farligt avfall ska ske på sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas.

g) Miljöfarlig verksamhet (inklusive täktverksamhet)

Hela skyddsområdet

All *hantering* av för grundvatten skadliga ämnen som på kort eller lång sikt kan motverka syftet med vattenskyddet, som inte är reglerat på annat sätt i dessa föreskrifter eller i miljöbalken är förbjuden. Förbudet avser inte normalt hushållsbehov, då *hantering* ska ske på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas.

Primär skyddszon

Miljöfarlig verksamhet som innebär risk för förorening av grundvatten får inte etableras. Ändring av sådan verksamhet kräver tillstånd från den kommunala tillsynsmyndigheten. Undantaget förbudet och tillståndsplikten är det som regleras i 13§ i Förordningen (2013:262) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Täktverksamhet enligt 9 kap miljöbalken, inklusive husbehovstäkt är förbjuden.

Större schaktningsarbeten, sprängning av berg, pålning, spontning, borrar eller liknande som kan påverka grundvattnet får inte ske utan tillstånd från den kommunala tillsynsmyndigheten.

Sekundär skyddszon

Ny etablering eller ändring av miljöfarlig verksamhet som är anmälningspliktig och innebär risk för påverkan av grundvatten kräver tillstånd från den kommunala tillsynsmyndigheten.

Ny etablering eller ändring av miljöfarlig verksamhet som inte omfattas av Miljöprövningsförordningen 2013:251 och innebär en risk för påverkan av grundvatten, ska anmälas till den kommunala tillsynsmyndigheten.

Ny täktverksamhet enligt 9 kap. Miljöbalken är förbjuden med undantag för husbehovstäkter. Husbehovstäkter, även befintliga, ska anmälas till den kommunala tillsynsmyndigheten.

h) Vaghållning

Hela skyddsområdet

Upplag eller tillverkning av asfalt, oljegrus eller vägsalt är förbjudet. Spridning av vägsalt ska anmälas till den kommunala tillsynsmyndigheten. Anmälan ska avse en tidsperiod om minst ett år och högst fem år.

i) Energianläggningar och enskilda vattentäkter

Hela skyddsområdet

Ny brunn för vattenförsörjning kräver tillstånd från den kommunala tillsynsmyndigheten.

Anläggning för utvinning av värme- eller kyla i mark, berggrund eller yt-vatten får inte anläggas utan tillstånd från den kommunala tillsynsmyndigheten.

j) Fordon och fordonstrafik

Hela skyddsområdet

Transport av farligt gods är förbjuden utom på särskilt anvisade leder. Transporter av kemikalier till vattenverket samt transport av olja och andra kemiska produkter för fastigheternas normala nyttjande och underhåll, får ske.

Vid yrkesmässig användning av arbetsfordon ska saneringsberedskap upprätthållas.

Tvätt av motorfordon, arbetsmaskiner får endast ske på för ändamålet avsedd anläggning som är ansluten till godkänd rening enligt den kommunala tillsynsmyndigheten.

UTKAST

Ikraftträdande

Skyddsföreskrifterna gäller från det datum beslutsmyndigheten beslutar om att fastställa skyddsföreskrifter och vattenskyddsområde. Enligt 7 kap 22 § Miljöbalken ska skyddsföreskrifterna gälla från denna tidpunkt även om de överklagas.

Övergångsbestämmelser

Förbud, tillståndsplikt eller anmälningsplikt för befintliga anläggningar eller verksamheter (såväl privata som yrkesmässiga) börjar generellt gälla direkt efter att beslutsmyndigheten fastställt skyddsföreskrifterna. Följande undantas eller kompletterar denna skrivelse:

Befintliga cisterner enligt NFS 2017:5 i primär och sekundär zon, ska ha sekundärt skydd 2 år efter att beslutsmyndigheten fastställt skyddsföreskrifterna.

Föreskriften avseende hantering av petroleumprodukter (utöver frågan om cisterner enligt ovan) börjar gälla 2 år efter att beslutsmyndigheten fastställt skyddsföreskrifterna. Berörda fastigheter eller verksamheter har därmed 2 år på sig att anordna enligt föreskriften godkända lagringsplatser.

Föreskriften avseende hantering av kemiska bekämpningsmedel utomhus börjar gälla 2 år efter att beslutsmyndigheten fastställt skyddsföreskrifterna. Berörda fastigheter eller verksamheter har därmed 2 år på sig att anordna enligt föreskriften godkända lagringsplatser.

Allmänna upplysningar

Om vattenskyddsområde

Ett vattenskyddsområde är ett formellt områdesskydd som fastställs med stöd av miljöbalken. Vattenskyddsföreskrifterna kompletterar och skärper vid behov den grundläggande miljölagstiftningen och kan inrättas i syfte att skydda det vatten som ska användas för dricksvattenproduktion.

Vattenskyddsföreskrifter kan inskränka pågående markanvändning och tillståndsgiven verksamhet om det behövs till skydd för vattenresursen.

Påföljd

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot skyddsföreskrifterna döms till böter för förseelse mot områdesskydd enligt 29 kap 2a § MB.

Hänsynsregler

I 2 kap (SFS 1998:808) MB finns allmänna hänsynsregler som bl a innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd, ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till åtgärdens eller verksamhetens art och omfattning för att skydda hälsa och miljö mot skada och olägenhet. Dessutom ska densamma utföra de skyddsåtgärder, iakta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidtaga sådana åtgärder i vatten eller på land som kan skada vattentillgången, skyldiga att skaffa sig tillräckliga kunskaper och vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iakta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skadan.

Beredskap

En beredskapsplan för sanering av akut föroreningsrisk ska upprättas av vattentäktens huvudman senast två år efter det att dessa föreskrifter fastställts.

Uppsättning av skyltar

Huvudmannen för vattentäkten ska på väl synliga platser inom skyddsområdet, längs allmän väg, parkeringsplatser m.m. sätta upp informationsskyltar om skyddsområde för grundvattentäkt enligt Naturvårdsverkets rekommendationer. För att sätta upp skyltar för utmärkning av vattenskyddsområde, krävs inom vägområdet enligt 43 § väglagen (SFS 1971:948) tillstånd av vägghållningsmyndighet. Inom ett avstånd av 50 m från vägområdet, krävs enligt 46 § väglagen (SFS 1971:948) länsstyrelsens tillstånd.

Anmälan om olyckshändelse

Olyckshändelser, spill eller läckage inom skyddsområdet som kan medföra risk för grundvattenförorening ska omedelbart anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om tillbudet enligt 2 kap 1 § lagen (SFS 2003:778) om skydd mot olyckor. Anmälan ska göras till kommunens räddningstjänst (tel 112), XX samt vattentäktens huvudman som är Östra Göinge kommun 044-XXx. Fastighetsägare har skyldighet att informera hyresgäster och arrendatorer om skyddsföreskrifterna.

Ersättning

Enligt 31 kap 4 § MB har fastighetsägare rätt till ersättning från kommunen på grund av beslut som gäller föreskrifter enligt bl a 7 kap 22 § MB om åtgärder och inskränkningar som rör vattenskyddsområden, om beslutet innebär att mark tas i anspråk eller

att pågående markanvändning inom berörd del av en fastighet avsevärt försvåras. Ersättning utgår dock inte för den förlust som beror på att förväntningar om ändring i markens användningssätt inte kan infrias på grund av skyddsföreskrift. Enligt 31 kap 13 § MB, om överenskommelse inte träffas om ersättning eller inlösen av fastighet, kan den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen, väcka talan hos miljödomstolen mot den som är skyldig att betala ersättning eller inlösa fastigheten. Sådan talan ska väckas inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft. Rätten till ersättning eller inlösen går annars förlorad. Om berörd fastighetsägare inte träffat överenskommelse med kommunen får anspråk på ersättning prövas av miljödomstolen som första instans.

Dispensmöjligheter

Om särskilda skäl föreligger får den som fastställt föreliggande skyddsföreskrifter medge dispens från dessa enligt 7 kap 22 § MB. Länsstyrelsen medger dispens efter att ha hört berörda kommunala myndigheter. I samband med sådan prövning kan den som fastställt föreliggande föreskrifter föreskriva de särskilda villkor, som anses erforderliga för att undvika vattenförorening enligt 16 kap 2 § MB. Dispens får, enligt 7 kap 26 § MB, meddelas endast om det är förenligt med föreskrifternas syfte.

Tillstånd, anmälningar och tillsyn

Tillståndsansökningar och anmälningar enligt dessa skyddsföreskrifter prövas av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

I de fall en verksamhet eller åtgärd kräver anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor ska anmälan göras i god tid innan verksamheten startar eller åtgärden vidtas. Med god tid avses minst 6 veckor.

Tillstånd kan förenas med villkor som anses erforderliga för att undvika vattenförorening.

Beslut i anmälningsärenden kan förenas med föreläggande om försiktighetsmått. Tillståndsansökningar, anmälningar och beslut enligt dessa föreskrifter eller annan lagstiftning som berör skyddet av vattentäkten ska lämnas för kännedom till huvudmannen för vattentäkten. Huvudmannen ska beredas tillfälle att avge yttrande innan beslut fattas i ärende som kan innebära risk för påverkan av vattentäkten.

Ny lagstiftning

Bestämmelser enligt nya lagar och förordningar, som fastställs efter beslutsdatum och som utökar skyldigheterna inom det aktuella skyddsområdet, gäller utöver här meddelade föreskrifter.

Övrig lagstiftning

Tillstånd eller dispens enligt föreskrifterna i detta beslut innebär inte att det inte kan krävas prövning enligt annan lagstiftning.